

เทศน์เช้า วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาโลกเขาเจริญ เขาค้นคิดกัน เขาค้นคิดทางนิเวศลิษฐ์ ถ้านิเวศลิษฐ์เพื่อสันติ โลกนี้เจริญมาก เป็นประโยชน์กับพลังงานมาก แต่ถ้าเอาไประเบิด เอาไปทำลายกัน อย่างโทรศัพท์มือถือเขาคิดค้นขึ้นมาเพื่ออะไร? เพื่อธุรกิจ เพื่อความเจริญของโลก แต่ถ้าเด็กมันไม่เข้าใจ มันก็ใช้สิ่งนั้นตอนนี้เด็กไม่มี แล้วพยายามเอาสิ่งนี้มาเล่นกัน มันก็เป็นเรื่อง เรื่องที่ว่าเด็กมันไม่เข้าใจนะ แต่คนที่ทุจริต คนที่ดื้อมัน คนที่หลอกลวงกัน เขาใช้เครื่องมือสิ่งนี้หลอกล่อให้คนเห็นไป

ของเขาเป็นกลางๆ ชรรมะ สภาวะธรรมชาติเป็นธรรมชาติเป็นอันหนึ่ง แต่มีกิเลสตัณหาจริงๆ แล้วกิเลสตัณหาก็คือเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเป็นอกุศล มันเป็นความคิดฝ่ายผูกมัด แต่ความคิดฝ่ายผูกมัดก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เป็นธรรมชาติที่ว่าให้สัตว์โลกนี้เกิด ให้สัตว์โลกนี้ตาย เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วอันนี้ ตรงนี้คนมองไม่เห็น แปรสภาพไป แปรจากอกุศลเป็นกุศล

นี่บอกว่า “ตัณหาความทะยานอยาก ถ้ามีความอยากอยู่จะภาวนาได้อย่างไร จะทำไม่ได้”

แต่ความอยากที่เป็นมรรค สิ่งนี้มันมีอยู่ มันถึงว่าตกจากโลกียะ โลกียะมันมีอยู่ เราเกิดมาจากโลก เราเป็นสภาวะแบบนี้ เราต้องแปรตรงนี้ไป สิ่งที่เราแปรตรงนี้ไป แล้วเด็กเวลามันใช้โทรศัพท์มือถือ มันเล่นของมัน มันเป็นความสนุกสนานของมันใช่ไหม เป็นความพอใจของมันใช่ไหม แล้วคนที่จะชี้บอกมันเป็นใครล่ะ? ก็ต้องพ่อแม่มัน ต้องครูบาอาจารย์ที่สั่งสอนมัน

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติ ให้อัณฑิลาความทะยานอยาก ให้อัณฑิลาของกิเลสมันมีอยู่ มันก็ต้องคาดหมายผิด ต้องตามแต่กิเลส ต้องตามแต่ตัณหาความทะยานอยากของมันไป ทีนี้ถ้ามันมีครูบาอาจารย์ใช่ไหม หนึ่ง หรือว่าจะอีกอันหนึ่งก็จริตนิสัยอันนี้คือว่ามีอำนาจวาสนา มันจะใคร่ครวญของมัน

เด็กมันก็ไม่เป็นอย่างนั้นทุกคนเพราะอะไร เพราะเด็กบางคนมันเห็นประโยชน์ไม่เห็นประโยชน์ พอเด็กมันเห็นประโยชน์ มันรู้ว่าสิ่งนี้ไม่เป็นประโยชน์กับมัน มันอดกลั้น อดเบรื้อยไว้ กินหวานใจ ศึกษาเล่าเรียนของเราไปก่อน โตขึ้นมาถึงนี้เราจะใช้ประโยชน์ เราใช้ประโยชน์ มันจะได้ประโยชน์ตรงนั้น เพราะเขาสร้างจริต เขาสร้างอำนาจวาสนาของเขา นี่แข่งอำนาจวาสนา แข่งกันไม่ได้ตรงนี้ไง คุณติ ตำแหน่งราชการ คนที่ว่าโนเนมมาจากไหนไม่รู้ พรวดพราดขึ้นมาเป็นผู้บริหารเลย มันมาได้อย่างไร เพราะของเขาสร้างบารมีของเขามาเป็นสภาวะแบบนั้น

ถ้าพูดอย่างนี้แล้ว ทางโลกเขาวิชัย ตอนนีโลกจะบอกเลย “ธรรมะสอนขึ้นมาให้เป็นการยอมจำนน สังคมจะมีความสุข นี่สอนให้ยอมจำนน”

ไม่ใช่ยอมจำนน เราทำของเรา ถ้าศาสนาที่สอนให้ยอมจำนน ศาสนามักน้อยสันโดษไม่ทำอะไร มักน้อยสันโดษในตัณหาทะยานอยากที่มันสะสมทุกข์ให้กับใจ แต่ต้องมีความเพียร มีความมุมานะ ถ้าไม่มีความมุมานะ มันจะมีความเพียรชอบ มีมรรคได้อย่างไร มรรค ความเพียรชอบงานชอบ สิ่งที่จะก้าวเดิน

พระจกขุบาลนะ ภวานาจนขนาดว่า หมอบอกถ้าไม่นอนนี่ตาบอดนะ ไม่นอนนี่ตาบอดนะ อย่างนี้มันไม่ทำความเพียรได้อย่างไร มันไม่แสวงหาได้อย่างไร นี่มันทำความเพียรอยู่ แต่กิเลสธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันแปรสภาพให้เข้ากับมันหมด เหมือนกับเด็กที่เล่นโทรศัพท์มือถือถื่นถื่นละ มันจะเอาแต่ประโยชน์ของมัน มันจะคิดแต่ประโยชน์ของมัน แล้วมันก็จะภวานาโดยที่ว่ามันก็วนเวียนอยู่ในโลกนี้โดยที่ว่ามันไม่เป็นตามความจริง

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะมีอยู่ สิ่งนี้มีอยู่ สภาวะธรรมนี้เป็นธรรมชาติๆ ธรรมะชาติก็มีอยู่ แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหนือธรรมชาติ ถ้าไม่เหนือธรรมชาติ ทั้งธรรมชาติไม่ได้

สภาวะนี้เราเกิดมาเป็นธรรมชาติหนึ่ง มนุษย์ก็เกิดมาโดยธรรมชาติอันหนึ่งนะ มันมีเหตุมีผลขึ้นมา มันก็แปรสภาพมาเป็นส่วนอันหนึ่ง สิ่งนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เราก็ใช้สิ่งนี้มาเพื่อกันค้ำ คั่นคว้านะ คั่นคว้ำสิ่งที่มีมันเกิดมาในสภาวะธรรมชาติ แล้วอะไรไปติดมันล่ะ

มันมีความรู้เห็นธรรมชาติเพราะมันไปรู้ เห็นไหม รู้ เราเป็นคนคิด เราเป็นคนค้นคว้า เราเป็นคนทดลอง เราเป็นคนพิสูจน์ สิ่งนี้เป็นความเป็นจริงหมด แล้วก็วางไว้ จิตอันนี้มันเป็นความยึดมั่นถือมั่นของมันภายในหัวใจ ถ้ามันคิดเข้าไป ย้อนกลับเข้าไปสภาวะภายในหัวใจของมัน มันจะเกิดสภาวะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่สภาวะธรรมแบบนี้

ถ้าสภาวะธรรมแบบนี้ สภาวะธรรมที่เราเห็นว่าเป็นโลกียะ โลกียะที่มันเกิดขึ้นมาจากกุศล อกุศลที่เราแปรสภาพ เห็นไหม แปรมัน แปรมันคือเอามรรค เอาความอยากนี้ให้เป็นมรรค ความอยากนี้บิดเบือน บิดมันมาให้เป็นมรรคให้ได้ เป็นมรรคตรงไหน? เป็นมรรคตรงมีสติ ตรงมีการบังคับ ถ้าไม่มีสติ ไม่มีการบังคับ มันไปประสามัน มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

ธรรมชาติอันหนึ่ง ธรรมะนี้ธรรมชาติอันหนึ่งคือการเกิดดับ สภาวะมันเป็นความจริง

ความคิดเราเกิดมาจากไหน เวลาเราทุกข์ ทุกข์มาจากไหน? มันก็เกิดดับในหัวใจ มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันเกิดดับ แต่เราไม่เห็นมัน เราไม่รู้ เราเข้าใจมัน เราเลยยึดมัน เรายึดเพราะมีรสชาติ เพราะมีความพอใจ เพราะมีตัณหาความทะยานอยาก ตัณหาเป็นสมุทัย นี่เข้าไปยึดมัน ทั้งๆ ที่มันเป็นธรรมชาตินะ แต่ถ้าเราไม่มีสภาวะธรรมเป็นธรรมะส่วนบุคคล เป็นปัญญา เป็นภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมา เราจะเห็นสภาวะแบบนี้ไม่ได้ แล้วเราจะปล่อยความเห็นความเป็นจริง อันนี้ไม่ได้ แต่ถ้าเราเห็นสภาวะตามความเป็นจริงอันนี้ นี้เราจะปล่อย

ว่าสิ่งนี้สภาวะของจิตมันเหนือกว่า มันเหนือกว่าสภาวะแบบนี้มันจะเห็นสภาวะตามความเป็นจริง สิ่งที่เป็นธรรมชาติแล้วทิ้งเศษเดนธรรมชาติไว้ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ สิ่งนี้เกิดจากธรรมชาติอันหนึ่ง

ชีวิตนี้สำคัญมาก ความตั้งใจ ความจงใจ การเกิดมาแล้วพบพระพุทธศาสนา แล้วมีศรัทธา มีความเชื่อ อันนี้เป็นคุณสมบัติมหาศาลเลยนะ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศน์สอน เห็นไหม มีพระเอาลูกศิษย์ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ได้มรรคได้ผล

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะถามว่า “ใครทรมานมา”

ใครทรมานไป ใครทรมานคือว่าใครจะหงายใจมันขึ้นมา เหมือนเราเลี้ยงลูก ลูกที่มันคือมันไม่ฟัง เราจะทำอย่างไรให้มันเชื่อให้มันฟัง ถ้ามันเชื่อฟังนี้มันหงายภาชนะ แล้วมันต้องฝึกฝน

ของมัน หงายภาชนะทำอะไร แล้วบอกขนาดไหนมันก็ไม่รู้ ธรรมะนี้ศึกษาเล่าเรียนขนาดไหนก็ไม่รู้ มันเป็นสุขตมยปัญญา มันเป็นขอบเขตของมัน มันเป็นขอบเขตความรู้ของโลก เป็นได้แบบนี้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้แบบนี้ แต่ปัจจัยตั้ง ภาวนามยปัญญา ธรรมที่เกิดจากภาวนามยปัญญา ธรรมที่เกิดจากการภาวนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ไปเรียนกับศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ สอนมหาศาลเลย บอกขนาดไหน ฟังขนาดไหน มันก็รู้อย่างเขา เพราะมันเป็นโลกียะสมบัติต่างๆ นี้รู้ ตอนเกิดมามีครูบาอาจารย์สอนเรื่องโลกก็รู้ เข้าใจหมดเลย แต่สิ่งนี้เป็นเรื่องวิชาชีพ สิ่งนี้เป็นการปกครอง เห็นไหม จะเป็นจักรพรรดิ จะปกครองโลก มันจะมีวิชาการ มีความเท่าทันคน จะมีวิชาการ มีต่างๆ ปกครองโลกได้ แต่ปกครองได้ ตัวเองนะหัวใจเป็นจีจ้า เป็นกิเลสของโลก เป็นจีจ้าของโลก เพราะมันต้องเกิดต้องตาย

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ท่านเป็นสยัมภู โลกนี้ไม่มี โลกนี้มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสมา ๓ องค์ก่อนหน้าละ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ ละ แล้วองค์ต่อไปนี้พระศรีอริยเมตไตรยละ สิ่งนี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสิ่งนี้มา

ของธรรมะมันมีอยู่ เจ้าชายสิทธัตถะไปรู้สิ่งนี้ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา นี่ธรรมะมีอยู่ แล้วผู้ที่เข้าไปค้นคว้าที่เข้าไปเห็นอย่างนี้ มันละเอียดอ่อน เหมือนกับที่ว่าเราสอนลูกเรา หรือเราพยายามชี้แจงให้คนเข้าใจเรื่องสภาวะแบบนี้...จะชี้แจงขนาดไหนเขาก็รู้ไปไม่ได้ ถ้าเขาไม่หลับตา เขาไม่ทำสมาธิเข้ามา แล้วเขาไม่ยกหัวใจขึ้นมาเป็นวิปัสสนาญาณ ถ้าเป็นวิปัสสนาญาณแล้วกลายเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมา สิ่งนี้จะเป็นประโยชน์

สิ่งต่างๆ ที่คิดค้นกันขึ้นมาก็คือเพื่อประโยชน์โลก เพื่อประโยชน์โลก แต่กิเลสค้นหาถ้าเป็นฝ่ายบาปอกุศล มันก็เอาสิ่งนั้นไปใช้เพื่อเบียดเบียนกัน เพื่อทำลายกัน แต่ถ้าพูดถึง ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบ ก็ใช้สิ่งนั้นมาเพื่อเป็นประโยชน์ เพื่อโลกเป็นประโยชน์ นี่สิ่งที่ได้ประโยชน์ ชีวิตนี้สะดวกสบายขึ้นมา นี่ถึงเจริญมาก เจริญมาก

เจริญมากขนาดไหนนะ สิ่งที่เจริญก็ต้องเจริญควบคู่ไปกับหัวใจที่มีหลักมีเกณฑ์ ถ้าหัวใจควบคู่ไปกับหัวใจที่มีหลักมีเกณฑ์มันจะใช้สิ่งนี้เป็นประโยชน์ แล้วไม่เป็นเหยื่อ ไม่เป็นจีจ้า ไม่

เป็นสิ่งที่ต้องแสวงหา มัน เป็นเหยื่อมัน แต่โลกเป็นแบบนี้ โลกความเป็นไปความเจริญอย่างนั้น ต้องให้เขาเป็นอย่างนั้นไป

เราต้องล้มตาทางโลกด้วย แล้วล้มตาทางธรรมด้วยเพราะอะไร เพราะการเกิดมานี้เรามีโอกาสแค่ ๑๐๐ ปีเท่านั้น เราต้องตายไปแน่นอน สิ่งที่ตายไปแล้วมีอะไรติดมือไป ออกจากบ้านมาเดี๋ยวนี้มีบัตรเครดิตไปใบเดียวพอ แต่เมื่อก่อนออกจากบ้านมาต้องมีเสบียง ต้องมีเงินทองออกมาจากบ้านเรา เราออกไปจากบ้าน เราจะไปไหน เรามีของเราพร้อม เราจะอุ้มใจมาก ออกมาจากบ้านค่ารถก็ไม่มี ค่าอะไรก็ไม่มี ไม่มีอะไรติดตัวมาเลย นี่คนมันทุกข์ร้อนไหม

เวลาเราจะตายเหมือนกัน ถ้าเราทำบุญกุศลไว้ เวลาตายอึดอึดใจนะ พร้อมทั้งจะตายเพราะเรารู้ว่าเราทำอะไรของเราไว้ แต่ถ้ามีบาปอกุศล เราตายไปมีแต่ความแห้งแล้ง มีแต่ความแห้งแล้ง มีแต่ความกังวลนะ แล้วเราประพฤติปฏิบัติจิตใจของเรานี้ก็เลสมันตาย มันเห็นเลยว่า สิ่งที่ตายนี้เป็นสมมุติ ไม่มีอะไรตาย โลกนี้ไม่มีอะไรตาย เปลี่ยนสภาวะเท่านั้น ไม่มีอะไรตาย จิตนี้มันปล่อยวางแล้ว มันก็ต้องไปเกิดใหม่ ๆ จนถึงที่สุด เห็นว่าจิตนี้ไม่เกิดอีกเลย

สิ่งที่ไม่เกิดมาอีกเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้ เหมือนกับที่ว่าเขาคิดค้นเรื่องโทรศัพท์ไว้ วางไว้ แล้วเราใช้ประโยชน์อะไรขึ้นมา ถ้าเราใช้ประโยชน์ขึ้นมา จนเราใช้เป็น เราทำเป็น เราเห็นเป็น เราทำของเราได้หมด แล้วเราคิดทำสิ่งนี้ให้เป็นประโยชน์ เป็นความสะอาดขึ้นมาในหัวใจ จนมันเหนือสิ่งนี้ แล้วมันวางสิ่งนี้ไว้ ไม่สนใจมันนี้ใช้ประโยชน์มัน แต่ไม่เป็นจีจี้ขำมัน

ใช้ประโยชน์มัน เห็นไหม ร่างกายนี้ก็เหมือนกัน หัวใจนี้ก็เหมือนกัน เรามีแล้วเราเอามาวิปัสสนา เอามาทำประโยชน์ของเรา เราได้ประโยชน์แล้ว เราทิ้ง ทิ้งนี้ไว้ สอุปาทิเสสนิพพานเศษส่วน ชนชั้นเป็นภาระอย่างยิ่ง ชนชั้น ชนชั้นนี้มันเป็นสมมุติทั้งหมด จิตที่วิมุตติ จิตที่เป็นไป

ถ้าว่าจิตเป็นอัตตา จิต สิ่งที่มีอยู่ แต่มันถึงที่สุดแล้วสิ่งนี้สิ้นไป อาสเวหิ อาสวะสิ้นไป จิตตานิ วิมุจฺจิสฺสูติ

“แล้วนิพพานคืออะไร”

“นิพพานคือไม่มี ไม่รู้ ไม่เป็น ไม่ไป”

แต่ถ้ามันมีอยู่โดยสภาวะจิตอันนั้น แต่ถ้าบอก “จิตเป็นอย่างนี้ จิตเป็นอย่างนี้” นี่จิตนี้เป็น
อัตตา เพราะมีตัวตนขึ้นมา ภาวสวะเกิดตรงนี้ อวิชชาเกิดตรงนี้ ตรงนี้เป็นฐานของความคิดออกไป
ถ้าทำลายเข้ามาจะเห็นสภาวะแบบนี้ทั้งหมดเลย นี่คือสภาวะธรรม

โลกเกิดมา ถ้าเป็นสิ่งที่ประโยชน์ เราจะประโยชน์ ถ้าคนเป็นประโยชน์นะ แล้วถ้า
ใจมันประโยชน์ เป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้อง เกิดมาพบพระพุทธศาสนานี้ประเสริฐมาก
มีศรัทธามีความเชื่ออันนี้ สิ่งนี้มีคุณค่ามากนะ

โยมกลับไปคิดว่า สิ่งที่ศรัทธาแล้วเชื่อในศาสนาจะมีคุณค่าขนาดไหน แล้วถ้าคนเขาไม่เชื่อ
เขาไม่อะไร เขาจะไม่ได้ทำสิ่งนี้เลย...เชื่อ ต้องมีปัญญาด้วย ปัญญาใคร่ครวญว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด
แล้วมันจะขยับขึ้นไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป...เชื่อ ไม่มีศรัทธานะ...เชื่อ ไม่มีปัญญา มันก็เป็นไป
สิ่งที่เขาลากไป เขาลากไป...เชื่อ ต้องมีศรัทธาด้วย ต้องมีปัญญาด้วย แล้วปัญญาใคร่ครวญมา

เห็นไหม ปัญญาสำคัญตลอด แต่ปัญญามันมีเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป สุตมยปัญญา จินตมย
ปัญญา ภาวนามยปัญญา แล้วจะเห็นตามความเป็นจริง แล้วมันจะลึกลับซับซ้อน มันจะเห็นว่ามัน
มหัศจรรย์มาก จะคุยกันต่อเมื่อผู้ที่ผ่านจะเข้าใจ ผู้ที่ไม่ผ่านพูดอย่างไรก็ไม่เข้าใจ เป็นไปไม่ได้ที่จะ
พูดให้คนที่ไม่เคยเห็นเข้าใจ เป็นไปไม่ได้เลย ถึงต้องค้นคว้าจากใจของเราละ

สิ่งนี้มีอยู่ นี่มีหัวใจสำคัญ แล้วหัวใจเราก็มีอยู่ แล้วเราจะปล่อย เราจะอยู่เฉพาะโลก เกิดมา
ในสภาวะบุญมาก เกิดมาเป็นมนุษย์สมบัติแล้วก็ตายไป แล้วมีสิ่งใดคิดไม่ติดมือไป เห็นไหม นี่
วิญญูะ นรกสวรรค์มีไม่มี จะรู้ รู้จากการประพฤติปฏิบัติ นี่เห็นหมด เห็นจากเหตุด้วย เห็นจากผล
ด้วย เห็นจากการทำลายด้วย เห็นจากการรื้อถอนอนชาติ เห็นในหัวใจทั้งหมด แล้วมันจะไปสงสัย
สิ่งใดละ แต่ถ้าเราอ่านตำรา เราก็จะสงสัยอย่างนี้ไปตลอดไป

นี่คือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าใครทำได้ปฏิบัติได้จะเป็นธรรมของ
บุคคลนั้น สาวกะสาวกใจเหมือนกัน พระอรหันต์ครั้งพุทธกาลสิ้นกิเลสเหมือนกัน ในปัจจุบันถ้า
สิ้นกิเลสก็ต้องเหมือนกัน แต่สภาวะโลกเปลี่ยนไป สภาวะต่างๆ เปลี่ยนไป เราถึงเกิดมาพบ
พระพุทธศาสนา แล้วมีวิทยาศาสตร์ใคร่ครวญ มีปัญญาแล้วต้องใคร่ครวญใจของเราให้ได้ สร้าง
สมรรถนะของเราขึ้นมาให้ได้ แล้วเราจะสมความปรารถนา เอวัง